

Neverjetne predrznosti.

Nekateri gospodje v Ptuju še vedno mislijo, da so v stari Avstriji in da bo še nadalje šlo vse po njihovi glavi. Oni da bi v Ptuju trgovali in bogateli od slovenskih žuljev, Slovenci pa bi smelo biti sami njihovi hlapeci, viničarji in delavci. Kakor prej pod Ornikom niso pustili v Ptuj zavednega slovenskega obrtnika ali trgovca, tako bi tudi še zdaj radi Slovencem zabranili otvoritev novih podjetij. Tako je „velenemec“ Spruschina, čigar oče je baje bil Čeh, mati pa Slovenka, rodom iz Haloz, ta je kot načelnik obrtne zadruge kovinarjev vložil priziv proti podelitvi obrtnega lista slovenskemu obrtniku. Vsled tega je moral dotičnik delati poseben izpit na državni obrtni šoli v Ljubljani. Ta izpit je sicer prestal z izvrstnim uspehom, toda kdo mu povrne stroške in zamudo časa? Priporočamo obrtni oblasti, da tudi g. Spruschino pokliče k takšnemu izpitu. Gotovo bi to bilo v korist strankam, ki dajejo njemu delo.

Drugi gospod, ki se ne more vživeti v nove razmere, je g. Schwab, ki nastopa kot načelnik trgovskega gremija. Sploh so v tem trgovskem gremiju čudni gospodje, ki mislijo, da bo začela Drava teči navzgor, če oni to zahtevajo. Ti gospodje so v seje dne 10. decembra 1920 sklenili, da se naj v trgovski nadaljevalni šoli zopet poučuje v nemškem jeziku. Ta svoj sklep so naznanili krajnemu šolskemu svetu v Ptuju (ki niti ne eksistira!) v dopisu, katerega je podpisal g. Schwab. V tem dopisu trdijo, da je pouk na trgovski nadaljevalni šoli nezadosten. To je kruto žaljenje slovenskega učiteljstva, ki se požrtvovalno trudi, da bi nemške trgovske vajence naučilo državnega jezika in izobrazilo v trgovskih predmetih. Učiteljstvo je zahtevalo državnega nadzornika, ki je tudi prišel in nadzoroval vse učitelje v vseh 3 razredih trgovske nadaljevalne šole. Po nadzorovanju je v posebni konferenci g. nadzornik dal učiteljstvu popolno zadoščenje z izjavo, da je pouk v vseh predmetih prav dober. Glede slovenščine je povdarjal, da se mora vsa pozornost posvetiti državnemu jeziku, katerega morajo trgovski vajenci obvladati brezpogojno. Za učiteljstvo je to ogromna naloga, ker je velik del vajencev Nemcev. Zdi se, da ptujski nemški trgovci nalašč ne sprejemajo slovenskih vajencev, da bi tako za večne čase trgovina ostala v nemških rokah. V prvem razredu trgovske nadaljevalne šole je celo večina vajencev Nemcev. Torej se nemška trgovska organizacija tudi po prevratu še drži tega načela. Med nemškimi vajenci so celo takšni, ki niso naši državljani: Nemške vajence imajo: Poberaj, Högenwart, Mahorič, Lepoša, Fauland, Schramke, Blanke, Leop. Slavič. Nemške vajence tuje državljanje imajo: Zselezen, Schwab, Sellinscheg, Poberaj. Ali so te vajence dobili od Ornika iz Gradca.

Da se nastop trgovskega gremija prav razume, se naj razloži še sledeče: Skrb za trgovsko nadaljevalno šolo ima poseben šolski odbor, v katerem je tudi zastopnik trgovskega gremija. Ta šolski odbor že drugo leto vrši svojo nalogo. K vsaki odborovi seji se je vabil tudi trgovski gremij, tam bi lahko zastopnik gremija izrazil svoje želje in nasvete. Toda gremij ni nikdar poslal svojega zastopnika k odborovi seji. Le enkrat je g. Čuček slučajno videl vabilo in prišel k seji. Ker ima vsak član šolskega odbora tudi pravico, da nadzoruje trgovsko nadaljevalno šolo, zato bi se g. načelnik ali drugi zastopnik gremija tudi osebno lahko prepričal o kakovosti pouka. Toda za to se gg. niso brigali; potem pa tožijo šolski oblasti o pomanjkljivosti pouka in zahtevajo drugega učitelja! Kako se imenuje to postopanje? Naj si gg. trgovci vzamejo zgled na g. Steudteju, ki je zastopnik obrtnikov v šolskem odboru obrtne nadaljevalne šole in ne izpusti skoro nobene odborove seje in še po nedeljah nadzoruje pouk v obrtni nadaljevalni šoli.

Kaj mislijo trgovci in obrtniki, da volijo za načelnike takšne ljudi, kakor so Schwab in Spruschina? Mislimo vendar, da ptujski trgovci in obrtniki želijo v miru živeti s slovenskim ljudstvom in z našo narodno državo. Potem jim moramo resno svetovati, naj se ne dajo zastopati po nacionalnih prenapetežih!

Končno še eno opombo. Ali ni v trgovskem gremiju nobenega Slovenca? Ali so slovenski člani gremija tudi soglašali s famoznim napadom na slovensko šolo? Ali je to bila zakotna seja, ki kateri se slovenski člani niso vabili? In če so se vabili, zakaj se seje niso udeležili, da bi preprečili takšne izbruhe narodne nestrpnosti? Slovenski trgovci in obrtniki, otresite se nemškega vodstva, da vas ljudstvo ne bo devalo v en koš s svojimi narodnimi nasprotniki!

Gospodarstvo.

Nekaj o prvi hrvatski hranilnici v Zagrebu.

Kot sosedi Hrvatov smo se štajerski Slovenci že za časa cesarske Avstrije zanimali za gospodarske razmere Hrvatov. Imeli smo dovolj prilike, da smo vsestransko opazovali te razmere. Marsičesa nismo razumeli, si nismo znali tolmačiti. Tako nismo razumeli, zakaj hrvatska inteligenca zanemarija kmetško ljudstvo (seljaka), zakaj ga ne podpira pri snovanju zadrug, posebno denarnih, ampak ga pusti neusmiljeno odirati od raznih oderuhov, pa tudi od denarnih hrvatskih zavodov! Slovenske posojilnice na Štajerskem pred vojno niso imele najnižje obrestne mere za posojila, vendar so mogle v vsakem slučaju hrvatskemu prošniku pod tako ugodnimi pogoji ugoditi, da je bil ta vedno hvaležen in je svojo hvaležnost glasno izražal!

Med vojno in po vojni se je med Hrvati nabralo dosti denarja. Prilika je bila ugodna in pošteno so jo izrabljali! Bilo je tedaj pričakovati, da se bodo bogati krogi sedaj spominjali svojih revnih bratov, bodisi seljakov, ali obrtnikov, ali delavcev. Toda vse kaže, da so bogati postali še bolj lakomni denarja, da hočejo tega le za se kopičiti, pobasati, za potrebe drugih se ne zmenijo. Ta trditev se da dobro podpreti s tem, kako postopa Prva hrvatska hranilnica (štedionica) v Zagrebu. Ta denarni zavod spada med prve na hrvatski zemlji. Ravnateljstvo te hranilnice je imelo, glasom poročila Zagrebških časnikov, dne 16. marca seja, na kateri je dalo poročilo o svojem delovanju, o uspehih v letu 1920. Uspeh in napredovanje tega zavoda je velikanski. Dobiček znaša nad dvajset milijonov kron! Takih števil pred vojno niti največji denarni zavodi na Dunaju niso izkazovali! Ravnateljstvo hranilnice tudi to samo čuti in povdarja s ponosom, da bode dala delnica 450 kron dividende, da ta znaša dva in dvajset in pol procenta! Ker so hrvatske hranilnice delniške družbe, stoji menda ravnateljstvo hranilnice na stališču, da je namen hranilnic, pripraviti delničarjem visoke dividende, dolžnike pa pošteno oskubiti! To stališče ni pravo; nihče izmed nas ne bode zaradi tega ravnateljstva hvalil. Pa to še ni vse, kar stori ravnateljstvo za delničarje. Ona stori še dosti, dosti več. Delniška glavica Prve hrvatske hranilnice v Zagrebu znaša šestdeset milijonov kron. To ni velika svota vpricho tega, da so hranilne vloge znašale 692 milijonov kron v l. 1920. Nasproti je znašala rezerva nad 107 milijonov kron. To pa že imponira! Lepa prilika, da ravnateljstvo misli na to, kako bi se porabil saj oni del v dobrodelne namene!

Pri nas so taki zavodi iz prihrankov zidali hivalnice, bolnišnice, podpirali so občine, dijaške kuhinje, dijaške dome itd. Kaj pa vidimo v Zagrebu? Ako čitaš poročilo v časniku, osupneš!

Ravnateljstvo Prve hrvatske hranilnice v Zagrebu se čuti ženirano, da je rezerva večja od delniškega kapitala. En del rezerve se mora odstraniti, pa kako? Tako ravna-

teljstvo ne pride v zadrego! Ono dobro ve, kaj dolguje samo sebi in kaj dolguje delničarjem.

Zatorej je sklenilo — menda ni šlo težko — da naj občni zbor sklene, da se vzame iz rezerve šestdeset milijonov kron, da se ta denar podeli, ali daruje delničarjem tako, da vsaki delničar dobi za vsako staro delnico eno novo brez vsakega plačila, tedaj podarjeno, ali zastonj! Tako pride vsak delničar do lepega premoženja. Treba je vedeti, da stane na borzi v Zagrebu vsaka delnica Prve hrv. Štedionice do deset tisoč kron denarja. Delničarji Prve hrv. hranilnice niso siromaki. Nobenemu ni treba, da se mu nove delnice zastonj podarijo. Pač pa so v Zagrebu, pa tudi drugod v Jugoslaviji zavodi, ki bi bili v resnici potrebni takih darov. Ozrite se gospodje na univerzo in dijaštvo samo v Zagrebu blagohotno! Ako se vsi delničarji odrečejo takemu darilu in sklenejo, da se porabi za potrebe univerze, dijaškega doma in nekatere zavode mesta Zagreb koliko bi zaleglo teh šestdeset milijonov kron in kaj vse bi se dalo z njimi napraviti! Preden mine leto, ima univerza najpotrebnejše zavode, stoji ponosen dijaški dom, popolnoma opremljen, da more sprejeti toliko sto revnih dijakov pod streho in oskrbo! Mesto Zagreb ima velik Pasteurjev zavod, Dom za invalide, potrebne bolnišnice itd. Vi, gospodje ravnatelji in bogati delničarji, pa ne bodete v nobenem oziru pogrešali gratisdelnic, katerih bi Vas moralo biti itak sram!

Kot nepotrebni zavrnite dar, naklonite ga revnim in potrebnim!

Dopisi.

Invalidi pozor! Zelo nujno! Glasom uradnega lista št. 31 z dne 25. marca 1921 je finančno okrajno ravnateljstvo v Mariboru razpisalo in sicer: 1. v Oslušovcih št. 16, jamščina 500 K, davčni okraj Ormož, 2. v Cvetkovcih št. 28, jamščina 500, davčni okraj Ormož, 3. v Strasgonjcih št. 9, jamščina 300 K, davčni okraj Ptuj, 4. v Selah št. 23, jamščina — K, davčni okraj Ptuj. Natančneje se izve za prvi dve trafiki pri finančni straži Ormož, za poslednji dve pa pri finančni straži Ptuj. Ponudbe je vložiti pri finančnem ravnateljstvu v Mariboru najkasneje do 8. aprila 1921. do 10. ure.

Muzejsko društvo v Ptuju. Dne 12. marca se je vršil ob zelo pičli udeležbi občni zbor društva. Predsednik, gimn. ravn. Vajda, se je spominjal umrlih članov, 2. tajnik, prof. Mlaker, je podal tajniško poročilo, ki je že natisnjeno v „Časopisu“ mariborskega zgodovinskega društva, 2. blagajnik, okr. šol. nadz. Fleré je podal blagajnikovo poročilo, preglednika sta pregledala račune, na kar se je blagajniku dala odveza. Prvi tajnik konservator Skrabar je utemeljeval imenovanje monsign. Frana Bulića, ravnatelja arheološkega muzeja v Splitu, za častnega člana našega društva, kar je bilo z navdušenjem soglasno sprejeto. Na mesto premeščenega prof. Petauerja se pritegne v odbor dosedanja namestnik sodnik dr. Travner, razen tega vstopita v razširjeni znanstveni odbor gg. prof. dr. Kotnik in okr. kom. dr. Trstenjak. Odboru se naroči, da uprizori v Ptuju zgodovinska predavanja in da sprejema članarino (40 K letos) za mariborsko zgodovinsko društvo, katerega glasilo „Časopis za zgodovino in narodopisje“ je obenem glasilo našega društva. Kdor torej želi „Časopis“, naj se javi pri katerem odborniku muzejskega društva, ali pri gimn. slugi g. Senčarju ter plača članarino.

Cene. V velikem tednu je bila cena sladkorja v Ptuju 56 K in celo 58 K, v Čakovcu pa samo 52 K. Kako to?

Poneverjenje. Po mestu se je raznesla vest, da je blagajnik pevskega društva „Zarja“, g. Dobrovnik Jožef, poneveril večji znesek društvenega denarja. Podpisani odbor naznanja tem potom vsem prijateljem društva, da je ta zadeva poravnana in da ni